

Abstrakt: Sociální ochrana neúplných rodin

Diplomová práce se zabývá problematikou sociální ochrany neúplných rodin, které jsou tvořeny sólo rodičem v čele a jeho nezaopatřenými dětmi. Práce je zaměřena na sociální ochranu, kterou těmto rodinám poskytuje stát prostřednictvím peněžitých dávek. Diplomová práce si klade za cíl především poukázat na některá slabá místa sociální ochrany poskytované neúplným rodinám a pokusit se vyslovit návrhy k její úpravě.

Diplomová práce je členěna do čtyř hlavních částí. První část je věnována obecnějšímu úvodu do problematiky neúplných rodin a dochází v ní k úvodnímu vymezení pojmu neúplné rodiny, k nastínění vývoje neúplných rodin v čase, příčin jejich vzniku a jejich ekonomické a sociální situace. Druhá část diplomové práce se stručně věnuje rodinné politice v České republice uplatňované ve vztahu k neúplným rodinám. Třetí nejobsáhlejší a hlavní část diplomové práce se zaměřuje na nejčastější typ neúplné rodiny, kterým je rozvedená matka samoživitelka s dětmi. Na tomto typickém příkladě neúplné rodiny jsou následně popisovány vybrané nástroje sociální ochrany neúplných rodin. Konkrétně je kriticky hodnocena právní úprava vybraných relevantních dávek systému státní sociální podpory, náhradního výživného, dávek pomoci v hmotné nouzi a některých dávek nemocenského pojištění. V rámci kritického hodnocení právní úpravy jsou také vysloveny úvahy autorky a možné návrhy *de lege ferenda*. Poslední část diplomové práce popisuje závěry získané na základě strukturovaných rozhovorů provedených se dvěma pracovníky neziskových organizací, které se dané problematice věnují. Rozhovory byly vedeny tak, aby poskytly vhled do zkušeností, názorů a postojů respondentů k problematice sociální ochrany neúplných rodin.

V diplomové práci bylo upozorněno na několik problémů v oblasti sociální ochrany neúplných rodin. U každé z probíraných oblastí sociální ochrany neúplných rodin je kriticky zhodnocena její právní regulace a to, jak se projevuje v praxi a jak je vnímána dotčenou i odbornou veřejností. Na základě této analýzy jsou následně vysloveny návrhy pro možnou úpravu současného nastavení jednotlivých dávek.

Celkově vzato bylo zjištěno, že současný systém sociální ochrany neúplných rodin často nedokáže rychle a efektivně reagovat na specifické situace a potřeby neúplných rodin, a proto je nutné přehodnotit přístup k poskytované sociální ochraně a zaměřit případné změny na klíčové oblasti, kde systém nejvíce selhává. V diplomové práci je tak doporučeno zavést jak úpravy jednotlivých dávek, tak i širší komplexnější změny.

Klíčová slova: sociální ochrana, neúplné rodiny, samoživitelka, sólo matka, dávky